

DOI: <https://www.doi.org/10.36719/2663-4619/73/37-42>

Sevinc Şöhrəddin qızı Qarayeva
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti
assistent
qarayevasevinc705@gmail.com

AQRAR SAHƏNİN İNVESTİSİYA CƏLBEDİCİLİYİNİN YÜKSƏLDİLMƏSİ İSTİQAMƏTLƏRİ

Xülasə

Qloballaşma prosesinin intensiv xarakter aldığı müasir dövrdə milli iqtisadiyyatların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi istiqamətində labüd tədbirlərin həyata keçirilməsi zərurətə çevrilmişdir. Beynəlxalq münasibətlər sisteminin mövcud səviyyəsi hər bir ölkədə istehsal sahələrinin rəqabətədavamlılığının yüksəldilməsini, iqtisadiyyatın çoxşaxəliliyinin təmin olunmasını şərtləndirir. Bu aspektdə yüksək istehsal potensialına malik olan və eyni zamanda strateji əhəmiyyət daşıyan aqrar sektorun yüksəlişi Azərbaycan iqtisadiyyatının hazırki inkişaf mərhələsində xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Məlumdur ki, aqrar sahənin spesifik xüsusiyyətləri onun digər sahələrlə müqayisədə investisiya cəlbədiciyini aşağı olmasına zəmin yaradır. Hazırda aqrar sahənin investisiyalaşdırılmasında əsas meyar məhsul istehsalının artırılması, istehsal edilən məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsi və məhsul vahidinin maya dəyərinin aşağı salınması hesab edilir. Odur ki, aqrar sahədə investisiya fəaliyyətinin məqsədli şəkildə həyata keçirilməsi yüksək iqtisadi göstəricilərə nail olunmasına istiqamətlənir. Aqrar sahənin investisiya cəlbədiciyinin yüksəldilməsi zamanı, əsas məqsəd regionların resurs potensialından optimal səviyyədə istifadə olunması, ÜDM istehsalında iqtisadiyyatın bütün sahələri üzrə inkişafın təmin olunması və ən əsası kəndin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədini güdür. Hesab edirik ki, Azərbaycanda kənd təsərrüfatının inkişafı məqsədilə dövlət tərəfindən həyata keçirilən iqtisadi siyasət, yaxın gələcəkdə aqrar sahənin istehsal göstəricilərinin əhəmiyyətli dərəcədə yüksəlişinə təkan verəcəkdir.

Açar sözlər: *kənd təsərrüfatı, investisiya, maliyyə siyasəti, iqtisadi konyuktura, qloballaşma*

Directions for Increasing the Investment Attractiveness of The Agricultural Sector

Summary

In the current period of intensive globalization, it is necessary to take necessary measures to ensure the security of national economies. The current level of the system of international relations contributes to increasing the competitiveness of industries in each country, ensuring the diversification of the economy. In this regard, the growth of the agricultural sector, which has a high production potential and is also of strategic importance, is of particular importance at the current stage of development of the Azerbaijani economy. It is known that the specific features of the agricultural sector make it less attractive for investment than other sectors. At present, the main criteria for investing in the agricultural sector are to increase production, improve the quality of products and reduce the unit cost of production. Therefore, the targeted implementation of investment activities in the agricultural sector is aimed at achieving high economic performance. In order to increase the investment attractiveness of the agricultural sector, the main goal is to make optimal use of the resource potential of the regions, to ensure the development of GDP in all sectors of the economy and, most importantly, to improve the social situation in rural areas. We believe that the economic policy pursued by the state for the development of agriculture in Azerbaijan will give impetus to a significant increase in agricultural production in the near future.

Key words: *agriculture, investment, financial policy, economic situation, globalization*

Giriş

Son illər Azərbaycan iqtisadiyyatının geniş potensiala sahib sahələrindən biri kimi aqrar sahənin imkanlarının qiymətləndirilməsi baxımından aparılan araşdırmalar göstərir ki, kənd təsərrüfatından məqsədli investisiya proqramlarının işlənilməsi zamanı əsas məqsədlərdən biri də sahənin

investisiya cəlb edilməsinin yüksəldilməsidir. Aqrar sahənin investisiya cəlb edilməsinin yüksəldilməsi zamanı, əsas məqsəd regionların resurs potensialından optimal səviyyədə istifadə olunması, ÜDM istehsalında iqtisadiyyatın bütün sahələri üzrə inkişafın təmin olunması və ən əsası kəndin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədini güdür. Qeyd etmək lazımdır ki, kənddə sosial və istehsal infrastrukturunun müasir tələblərə cavab verməsi, xarici investorların cəlb edilməsi üçün başlıca vasitələrdən biri hesab edilir. Təbii ki, istehsal və sosial infrastrukturun beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, hər bir xarici investorun bu və ya digər regionunda, uzunmüddətli zaman kəsiyində məskunlaşmasına əlverişli şərait yaradır. Bundan əlavə, mövcud kommunikasiya sisteminin, eləcə də kəndin mədəni-məişət səviyyəsinin yüksəldilməsi də bu baxımdan xüsusi önəm kəsb edən məsələlərdən biridir.

Bilindi ki, kimi aqrar sahənin spesifik xüsusiyyətləri ilə əlaqədar investorlar, iqtisadiyyatın digər sahələri ilə müqayisədə bu sahəyə bir qədər həssas yanaşmasına səbəb olur (1.səh.15). Bu baxımdan aqrar sahənin investisiyalaşdırılmasında maraqlı olan hər bir investor ilk öncə sahənin imkanlarının qiymətləndirmək baxımından əsas meyar kimi məhsul istehsalının artırılmasını, istehsal edilən məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsini və məhsul vahidinin maya dəyərini aşağı salınmasını əsas hədəf kimi müəyyənləşdirir. Odur ki, aqrar sahə üzrə investisiya fəaliyyəti məqsədli həyata keçirilməklə yüksək iqtisadi göstəricilərə nail olunması ilə səciyyələnir. İntestisiya fəaliyyətinin səmərəliliyi istehsalat təsərrüfat proseslərində əlavə xalis gəlirin əldə edilməsi və yatırılan vəsaitin ödəmə müddətinin məhdudlaşdırılması ilə bilavasitə bağlıdır. Təbii ki, vəsait qoyuluşunun ödəmə müddəti nə qədər az olarsa, investisiya proseslərinin həyata keçirilməsinə stimullar da bir o qədər yüksəlir (2 səh.21). İntestisiya fəaliyyətinin nəticəsi olaraq vəsaitlərin qaytarılması nə qədər uzunmüddətli xarakter daşıyarsa, bu prosesə sərf olunan xərclərin dəyərsizləşməsi baş verə bilər. Bundan əlavə investisiya fəaliyyətinin nəticələri qısa müddət ərzində əlavə xalis gəlirə çevrildiyi halda, əldə olunan vəsaitin yeni istehsal sahələrinə də yatırılması bütövlükdə təsərrüfat prosesinin rentabelliğini yüksəldir.

Aparılan araşdırmalar göstərir ki, kənd təsərrüfatında sahibkarlıq və investisiya fəaliyyətində risklərin yüksək dərəcədə olması, sahə üzrə investisiya cəlb edilməsinə təsir edən ən mühüm faktorlardan hesab olunur (2.səh.97). Cəmiyyət üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyan bu sahənin istehsal potensialını yüksəltmək, mövcud olan risk səviyyəsini minimuma endirməyi tələb edir. Bu məsələ ölkə iqtisadiyyatının hazırkı inkişaf mərhələsində kifayət qədər aktual bir problem kimi qalmaqdadır. A.B.Krutikin fikrincə, risklərin idarə edilməsi vacibdir, bu son nəticədə risklərin səviyyəsinin aşağı salınmasına və onların proqnozlaşdırılmasına imkan verə bilər (3səh.144).

B.İ.Qryadovun fikrincə risk menecmenti, məhz risklərin qiymətləndirilməsi prosesini özündə əks etdirir və risklərin edilməsi risklərlə əlaqədar yaranan xərclərin minimuma endirilməsində mühüm rol oynayır (4 səh.75). E.A.Utkinin fikrincə, biznes fəaliyyətinin həyata keçirilməsi prosesində yaranan maliyyə münasibətlərinin və risklərinin idarə edilməsi risk-menecment sisteminin formalaşmasını şərtləndirir. Kənd təsərrüfatında risklərin idarə edilməsi investisiya cəlb edilməsinin yüksəldilməsində əhəmiyyətli rol oynayır (5səh.21). Bu zaman aşağıdakı elementlərin nəzərə alınması vacibdir ki, bunlara da risklərin təhlili, risklərin qiymətləndirilməsi və risklərin aşağı salınması ilə bağlı istifadə edilən metodların seçilməsini şamil etmək olar. Qeyd etmək lazımdır ki, risklərin idarə edilməsi prosesində ən mühüm məqamlardan biri risklərin təsirinin aşağı salınması ilə bağlı metodların müəyyənləşdirilməsidir. Bəzi müəlliflər hesab edirlər ki, müəssisələrin fəaliyyəti zamanı risklərin aşağı salınmasında istifadə edilən əsas metodlar iştirakçılar arasında risklərin bölüşdürülməsini təmin etmək, eləcə də görünməyən xərclərin kompensasiya olunması ilə bağlı vəsaitlərin müəyyənləşdirilməsi və ən nəhayət biznes planının işlənməsi və sığorta sisteminin formalaşdırılmasından ibarətdir.

İnkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, kənd təsərrüfatına investisiya qoyuluşlarını stimullaşdırmaq məqsədilə məqsədli güzəştlərdən istifadə edilir (6səh.47). Bu baxımdan kənd təsərrüfatına investisiyaların cəlb edilməsi baxımından həmin güzəşt sistemindən istifadə edilməsi vacibdir. Belə ki, xarici investorların kənd təsərrüfatına vəsait qoyması və eləcə də emal sənayesinin inkişaf etdirilməsi, kənd təsərrüfatında ayrı-ayrı sahələrin inkişaf etdirilməsinə vəsait qoyulması üçün müxtəlif vergi güzəştlərindən istifadə edilməsi və eləcə də onların stimullaşdırılması və təşviqi vacib şərtlərdən biridir. Təbii ki, bütün bunlar son nəticədə nəinki kənd təsərrüfatında məhsul istehsalının

artırılmasına əlverişli şərait yaratmaqla yanaşı, eyni zamanda həmin məhsulların daxili və xarici bazara çıxış imkanlarının genişləndirilməsinə də əlverişli şərait yarada bilər. Bu baxımdan kənd təsərrüfatına yararlı torpaq sahəsi, o cümlədən əkin sahələrinin müəyyən müddət ərzində xarici investitorlara icarəyə verilməsi və eləcə də onların ödədikləri vergilərin azaldılması və digər vasitələrlə təşviq edilməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.

Qeyd etmək lazımdır ki, kənd təsərrüfatı istehsalının investisiyalaşdırılması, ərzaq bazarında sabitliyin təmin edilməsinə yönəldiyindən, dövlət tərəfindən həyata keçirilən tədbirlər, nəticə etibarilə investisiya proseslərinə gərəkli dəstək verməkdən ibarət olur (7 səh 124). Bu baxımdan dövlət tərəfindən həyata keçirilən tədbirlər qanunvericilik aktları, sərəncamlar vasitəsilə reallaşdırılır. Kənd təsərrüfatında investisiya və sahibkarlıq fəaliyyətinin subsidiyalaşdırılması mexanizmindən dövlət tənzimlənməsinə kifayət qədər geniş şəkildə istifadə edilir (8səh.21). Aqrar istehsalda sahibkarlıq fəaliyyətinin və investisiya proseslərinin aktivləşdirilməsinə yönəldilmiş subsidiyalaşdırma mexanizmi, bir qayda olaraq bitkiçilik, heyvandarlıq məhsullarının subsidiyalaşdırılmasına və ucuz kreditlərin cəlb edilməsinə yönəldilir. Bu baxımdan heyvandarlıq komplekslərinin və quşçuluq fabriklərinin tikintisinə və yenidən qurulmasına istiqamətlənmiş investisiya kreditlərinin həyata keçirilməsi ərzaq bazarında əmtəə kütləsinin artırılmasına əhəmiyyətli təsir göstərir. Dövlət büdcəsindən ayrılan subsidiyalardan, bir qayda olaraq damazlıq heyvandarlıq sisteminin dəstəklənməsinə, eləcə də elit toxumçuluq sisteminin formalaşdırılmasına, yüksək dağlıq rayonlarda kənd təsərrüfatı istehsalının davamlılığın təmin edilməsinə istifadə edilməsi məqsədə uyğun istifadə edilir.

Son illər dünyada baş vermiş covid-19 pandemiyası ilə əlaqədar qlobal iqtisadi böhranın doğurduğu neqativ təzahürlərin kənd təsərrüfatına təsirini neytrallaşdırmaq məqsədilə, bu sahənin investisiyalaşdırılması xüsusilə mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu baxımdan böhranlı vəziyyətlərdə investisiyaların kreditlər hesabına maliyyələşdirilməsi mexanizminin təkmilləşdirilməsi mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu baxımdan inkişaf etmiş ölkələrdə kənd təsərrüfatının inkişafının dövlət sərəncamında olan investisiya bankları yaradılır və bu banklar vasitəsilə kənd təsərrüfatının investisiya kreditləşdirilməsi prosesi həyata keçirilir. Adı çəkilən qurumların funksiyaları kənd təsərrüfatının prioritet sahələrinin maliyyələşdirilməsini təmin etməkdən ibarət olur. Ümumiyyətlə götürdükdə, strateji və iqtisadi cəhətdən prioritetə malik olan kənd təsərrüfatı sahələrinin bir-başa maliyyələşdirilməsi ərzaq təminatı sistemində müsbət tendensiyaların əldə edilməsinə əlverişli şərait yaradır. Bu zaman başlıca məqsəd xaricdən daxil olan məhsulların yerlərdə istehsalını təşkil etmək və idxalı əvəz etmə siyasətini reallaşdırmaqdan ibarətdir. Aparılan araşdırmalar göstərir ki, investisiyaların kreditləşdirilməsi ilə bağlı prioritet istiqamətlərin seçilməsi, xüsusilə vacib amillərdən biridir. Bundan əlavə kreditləşmə istiqamətlərinin seçilməsinə nəzarətin gücləndirilməsi, eləcə də vəsaitlərin təmərküzləşdirilməsi də bu sahədə müsbət dəyişikliklərin əldə edilməsində önəmli rol oynayır.

İnvestisiyalaşma prosesi ilə bağlı kredit qurumlarının yaradılmasına dövlətin təminatı, nəticə etibarilə bu qurumlara xarici investisiyaların cəlb edilməsinə də mühüm təsir göstərir. Bu onunla bağlıdır ki, bu sahəyə dövlət təminatının verilməsi nəticəsində xarici investisiyaların maraqlarının təmin edilməsi həyat keçirilir ki, bu da onların kənd təsərrüfatına investisiya qoyması üçün əsas amillərdən birinə çevrilir (9 səh 67).

Cədvəl 1

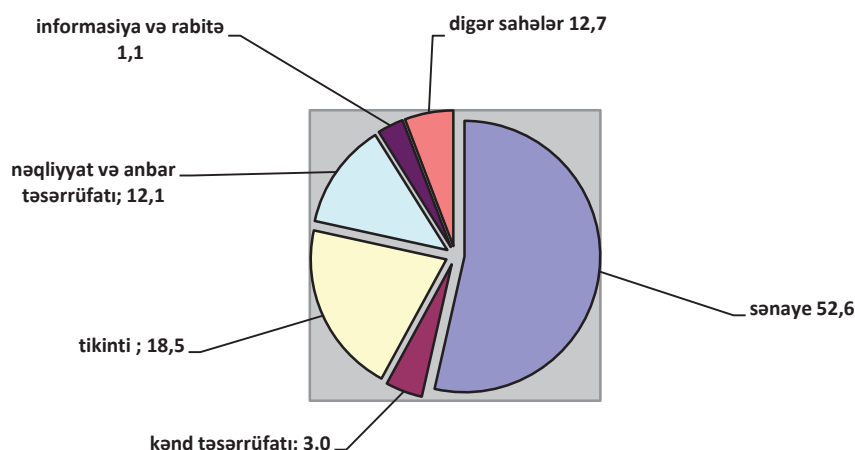
Kənd təsərrüfatına yönəldilən investisiyaların dinamikası

İllər	Əsas kapitalla yönəldilmiş investisiyalar,		Kənd təsərrüfatı, ovçuluq və meşə təsərrüfatı	
	Mln manat	Xüsusi çəkisi, faizlə	mln manat	Xüsusi çəkisi, faizlə
2005	5769.8	100	40.6	0.7
2009	7724.9	100	266,6	3,5
2010	9905.7	100	431	4,4

2011	12799,1	100	437,3	3,4
2012	15407,3	100	648,8	4,2
2013	17850,8	100	574,3	3,3
2014	17618,6	100	363,9	2,07
2015	15957,0	100	355,4	2,2
2016	16772,8	100	325,1	2,1
2017	17430,3	100	617,8	3,5
2018	17244,9	100	764,4	4,4
2019	18539,5	100	769,5	4,1
2020	9065,3	100	520,6	3,0

Mənbə: www.stat.gov.az

Araşdırmalardan məlum olur ki, hazırda respublikamızda aqrar sektora yönəldilən investisiyaların iqtisadiyyata yönləndirilən ümumi investisiyaların içərisində xüsusi çəkisi çox kiçikdir. Belə ki, 2020-ci ildə kənd təsərrüfatına 520,6 mln manatlıq investisiya qoyulmuşdur ki, bu da milli iqtisadiyyatda əsas kapitalla yatırılmış məcmu investisiyanın 3,0 %-ni təşkil etmişdir. 2010-2020-cu illər ərzində kənd təsərrüfatına investisiya qoyuluşlarının məcmu investisiya qoyuluşlarında xüsusi çəkisi maksimum 4.4%-i ötməmişdir. (10).

Şəkil 1. 2020-ci ildə iqtisadiyyatın sahələri üzrə əsas kapitalla yönəldilmiş investisiya (faizlə)

Mənbə: www.stat.gov.az

Hazırda ölkə iqtisadiyyatına yatırılan investisiyaların strukturunu təhlil edərkən məlum olur ki, neft amilinin də təsiri ilə ölkədə ən çox investisiya sənaye sektoruna yönəldilir. Son illər respublikamızda həyata keçirilən infrastruktur layihələrinin təsiri və eyni zamanda şəhər quruculuğuna moderləşmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi nəticəsində tikinti sektoruna yönəldilən investisiyaların xüsusi çəkisini xeyli yüksəltmişdir. Aqrar sahəyə yönləndirilən investisiyaların miqdarı son 5 ildə əhəmiyyətli dərəcədə yüksəlsə də qlobal səviyyədə müşahidə olunan covid-19 pandemiyasının təsiri 2020-ci ildə bu sahəyə yönləndirilən investisiyaların miqdarında kəskin azalmaya səbəb olmuşdur. Belə ki, 2019-cu ildə kənd təsərrüfatına 769,5 milyon manat investisiya yatırılmışdısa 2020-ci ildə bu göstərici 248,9 milyon manat azalaraq 520,6 manata bərabər olmuşdur ki, bu da əvvəlki illə müqayisədə 32,4% azalma deməkdir.

Aqrar sahədə investisiya proseslərinə dövlət müdaxiləsinin ən mühüm istiqamətlərindən biri, risklərin sığortalanmasına yönəldilmiş tədbirlərin həyata keçirilməsidir (11səh 24). Ümumiyyətlə, kənd təsərrüfatının davamlı inkişafına nail olunması aqrar sahədə investisiya cəlbediciliyinin yüksəldilməsini tələb edir ki, bunun üçün isə başlıca amil risklərin səviyyəsinin aşağı salınmasıdır. Dünya praktikasında dövlət bir qayda olaraq, sığorta ödəmələri ilə bağlı kənd təsərrüfatı əmtəə istehsalçıların çəkdikləri

xərclərin 50%-ni öz üzərinə götürür. Kənd təsərrüfatı məhsullarının becərilməsi ilə əlaqədar risklər sistemindən sığortalanması sisteminin kommersiya dəyəri, bir qayda olaraq fermerlər üçün əlverişsiz xarakter daşıyır və bu kifayət qədər yüksək səviyyədədir. Təbii ki, risklər sisteminin kənd təsərrüfatı əmtəə istehsalçıları üçün kifayət qədər əlverişsiz olduğunu nəzərə alaraq, dövlət bu sahədə məsuliyyəti öz üzərinə götürməlidir. Dünya praktikasında təbii fəlakətlərin doğurduğu nəticələri aradan qaldırmaq üçün xüsusi məqsədli fondlar yaradılır. Bu fondlardan isə, kifayət qədər təbii fəlakətlərdən zərər çəkmiş fermerlərə kompensasiyalar ödənilir. Bu tip kompensasiya ödəmələrinin spesifik xüsusiyyətləri onunla əlaqədardır ki, ödənilən kompensasiyalar bir qayda olaraq, xüsusi məqsədli fondun həcmindən asılı olur və həmin fondların xərclənmə qaydaları, istər dövlət idarəetmə sisteminin şəffaflığı ilə də sıx əlaqədardır. Bu baxımdan sığorta sisteminin təkmilləşdirilməsi və bu sahədə şəffaflığın təmin edilməsi də, investisiya proseslərinin tənzimlənməsində əhəmiyyətli amillərdən biri sayılır/

Aparılan araşdırmalar göstərir ki, kənd təsərrüfatından məqsədli investisiya proqramlarının işlənilib hazırlanması zamanı əsas məqsədlərdən biri də sahənin investisiya cəlbediciliyinin yüksəldilməsidir. Sahənin investisiya cəlbediciliyinin yüksəldilməsi zamanı, əsas diqqət kəndin sosial inkişafının yüksəldilməsinə yönəldilir. Qeyd etmək lazımdır ki, kənddə sosial və istehsal infrastrukturalarının müasir tələblərə cavab verməsi, xarici investorların cəlb edilməsi üçün başlıca vasitələrdən biri hesab edilir. Təbii ki, istehsal və sosial infrastrukturun beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, hər bir xarici investorun bu və ya digər regionunda, uzunmüddətli zaman kəsiyində məskunlaşmasına əlverişli şərait yaradır. Bundan əlavə, mövcud kommunikasiya sisteminin, eləcə də kəndin mədəni-məişət səviyyəsinin yüksəldilməsi də bu baxımdan xüsusi önəm kəsb edən məsələlərdən biridir.

Nəticə

Azərbaycan respublikasında iqtisadi diversifikasiyanın bu qədər aktual olduğu müasir dövrdə yüksək istehsal potensialına malik aqrar sektorun davamlı inkişafını təmin etmək üçün sahəyə yönləndirilən investisiyaların miqdarının artırılması məsələsi hazırda dövlətimizin həyata keçirdiyi iqtisadi siyasətin prioritetini təşkil edir. Hesab edirik ki, bu istiqamətdə reallaşdırılan bir sıra mühüm tədbirlərlə yanaşı aşağıdakı məsələlərin həllidə əhəmiyyətli ola bilər:

- aqrar sahədə rəqabətə davamlı istehsal infrastrukturunun formalaşdırılması baxımından sahəyə yönləndirilən investisiyalarının səmərəliliyinin artırılması ;
- aqrar əmtəə istehsalçılarına tətbiq olunan dövlət yardımlarının içərisində ixracyönümlü istehsala təşviq edən mexanizmlərin formalaşdırılması ;
- kənd təsərrüfatı istehsalçıları ilə səmərəli inteqrasiya əlaqələri formalaşdırın müəssisələrin maliyyə təminatının yaxşılaşdırılması;
- investisiya və innovasiya siyasətinin aqrar sahədə tətbiq imkanlarının genişləndirilməsi ;
- bank sektorunun kredit portfelində biznes kreditlərinin içərisində aqrar sektorun xüsusi çəkisinin artırılması və kredit şərtlərinin bu sahədə fəaliyyət göstərən sahibkarların maraqlarına uyğunlaşdırılması;
- kənd təsərrüfatı və iqtisadiyyatın digər sahələri arasında qiymət disparitetinin aradan qaldırılması;
- kənd təsərrüfatında sosial yardım institutlarının formalaşdırılması və onun səmərəliliyinin yüksəldilməsi.
- xarici iqtisadi fəaliyyətin həyata keçirilməsi zamanı yerli əmtəə istehsalçılarının maraqlarının müdafiə edilməsi;
- aqrar-sənaye istehsal sferasında elmi fəaliyyətin həyata keçirilməsinə investisiyaların yönəldilməsi;
- kəndin sosial infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi və s.

References

1. "Economics of agriculture" Kovalenko N.Ya. Moscow – 2004
2. Huseynov M.C. Problems of sustainable development of the agrarian sector. Baku, Nurlar, 2006, 304 pages
3. Gryadov VI Entrepreneurship in the APC, Moscow, 1997, p 351

4. Utkin E.A. Risk management. Moscow, 1998, 288 pages
5. Salahov S.V. Problems of state regulation of the agrarian sector. Baku, Nurlar, 2004, 504 pages
6. Problems of sustainable development of the agrarian sector. Collective monograph, Azerbaijan Scientific-Research Institute of Agricultural Economics and Organization, Baku, 2012, 438 pages
7. Abbasov A.F. Food security. Baku, 2007, p. 602, 465 pages
8. Qasimli V.A. Investment in the agricultural sector: directions of modernization. News of ANAS (economy series) 2, Baku 2012.
9. I.H. Ibrahimov. Issues of regulation of entrepreneurial activity, Baku, 2010, 240 pages.
10. www.stat.gov.az
11. Karimova T.I Investment potential of the economy: mechanisms of formation and use. Baku, 2008, p. 25, 225 pages

Rəyçi: dos. E.A.Salahov

Göndərib: 02.12.2021

Qəbul edilib: 21.12.2021